

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera U Osijeku
Učiteljski fakultet
Dislocirani studij u Slavonskom Brodu

SAT MI OPET KASNI!!!

Projekt iz MTD prirode i društva

CILJ I TRAJANJE PROJEKTA

CILJ PROJEKTA

- Upoznati učenike s nekim od najstarijih zanata u Slavonskom Brodu i okolici
- Poticati učenike na njegovanje starina i očuvanje kulturne baštine

TRAJANJE PROJEKTA

- 3 tjedna

Obrazovna postignuća

- Upoznati neke od najstarijih zanata
- Upoznati se s načinima nastanka nekih predmeta (potkove, nakit, čavli, ure...)
- Uvidjeti važnost tih zanimanja kroz povijest

Odgojni i socijalizirajući ciljevi

- Posjetiti različite obrte i kroz razgovor s obrtnicima saznati najbitnije o samom obrtu
- Usporediti pojedina zanimanja i upoznati učenike s njima

- Projekt smo ostvarili kroz rad u tri skupine :
 - » DRAGULJIĆI
 - » URARI
 - » KOVAČI

LK- prikazivanje i
crtanje predmeta
(ure, potkove,
čavli, nakit,...)

HJ - opisivanje
susreta s nekim
obrtnicima

Korelacija

MAT - zadaci
rječima

GK - Ura,
Stara ura igra
polku

AKTIVNOSTI KROZ TJEDNE

(1. tjedan)

- Posjet draguljarnici "Đurković" u Slavonskom Brodu i razgovor s prodavačicom

- Draguljarnica "Đurković" jedna je od najstarijih draguljarnica u Slavonskom Brodu.
- Draguljarnica se od zlatarnice razlikuje po tome što se u draguljarnici osim prerade zlata prerađuju dragulji, posebne vrste stakla, te mnogi drugi materijali.
- Danas se zlato otkupljuje, ali u prošlosti se za zlatom tragalo na vrlo jedinstven način.
- Zlato se ispiralo na rijekama, Dravi i Muri

Ispiranje zlata

GLAVNE SKUPINE ZLATNOG NAKITA:

- Prestižni nakit, iako vrši jak utjecaj na predodžbu o nakitu, na tržištu zlatom igra beznačajnu ulogu. Tu je svrha kupnje ulaganje novca, pa se u pojedinim slučajevima radi o zaista visokim iznosima. Takav nakit nosi se samo u iznimnim prilikama kada se želi naglasiti vlasnikov materijalni i socijalni položaj
- Tradicionalni nakit predstavlja brojčano najveći broj nakita. Tu su u prvom redu zaručno i vjenčano prstenje, prigodni pokloni za krštenje, križići i lančići - ukratko, nakit koji se poklanja unutar porodičnih odnosa u značajnim prilikama, koje se stalno nose i koje dokazuje religioznu ili tradicionalnu povezanost

- **Poklonjeni nakit**
pretpostavlja emotivnu vezu između poklanjaoca i primaoca, ali nedostaje religiozni element. Tko poklanja zlatni nakit želi primaocu pokazati savršenost i postojanost svoje naklonosti.
- **Individualni nakit** je nakit koji se sam sebi kupuje. Izbor nakita nam mnogo govori o naravi kupca koji katkad na taj način nesvjesno pokazuje koliko do sebe drži ali iskazuje i njegov estetski osjećaj.

ZANIMLJIVOSTI:

- Zlato i spojevi zlata u prošlosti su se upotrebljavali u liječenju tuberkuloze, a danas još služe u liječenju reumatskog artritisa.
- Godine 1934. prvi je put uočena toksičnost spojeva zlata, te je izviješteno da terapija zlatom uzrokuje bol, nesanicu i tjeskobu.
- Čini se da je zlato otrovnije od bakra i srebra, iako se djelomično izlučuje bubrežima, probavnim sustavom i urinom, ono je kumulativni otrov.

Nakit koji smo vidjeli...

*Poput starih kopača zlata, moraš se pomiriti s
time da trebaš iskopati mnogo pijeska iz kojeg
ćeš poslije strpljivo isprati nekoliko sićušnih
zrnaca zlata.*

Dorothy Bryant

DRUGA AKTIVNOST
(2.tjedan)

- Posjet uraru "Bognaru" u Slavonskom Brodu

- Što smo saznali :

- Urarski je obrt vrlo težak
 - Zahtijeva preciznost i mirnoću
 - Urari moraju vladati znanjima o satnim mehanizmima, ulogama pojedinih satnih elemenata i sklopova i njihovoj povezanosti u satnom mehanizmu

- Usklađenost pokreta prstiju i šake s vidnim podacima mora biti natprosječna. Osoba mora biti psihički stabilna i sposobna za strpljiv i precizan rad.

- Urari se služe raznim alatima od izvijača, pinceta, kliješta za sječenje, čekića, škripca, turpijom...
- ...do povećala, ključa za vodootporne satove, kliješta za kazaljke, šestara za ravnanje zupčanika, radnog tanjurića sa zvonom, noža za otvaranje kućišta, brusnog kamena i vage za ispitivanje ravnoteže

- Sa razvojem proizvodnje satova počinju se pojavljivati i prvi urarski obrti i to već u 12. stoljeću
- No njihov je broj u Europi prije 15. stoljeća jako malen
- 1364.g. prve poznate kućne satove počeo je proizvoditi Giovanni Dondi u Italiji. Ti su satovi bili smanjene verzije toranjskih ura, a imali su i brojčanik sa satnom kazaljkom

A ovo su ure koje smo već negdje vidjeli

The image features a horseshoe and a metal bar, likely made of iron, set against a vibrant red background. The horseshoe is positioned at the top, with its ends pointing downwards. It has a weathered, dark surface with several small, rectangular, lighter-colored patches. Below the horseshoe is a rectangular metal bar, also with a weathered appearance and some faint markings. The entire scene is framed by a yellow border, which is itself set within a larger blue frame.

TREĆA
AKTIVNOST
(3. tjedan)

- Posjet kovačkoj radionici i razgovor s kovačem
- Nas je zanimalo gdje sve možemo pronaći kovače
- Je li to zanimanje koje nestaje?
- Što je potrebno kovaču za rad?

- Kovače danas rijetko možemo pronaći, ali oni ipak rade, možda ih nema onoliko puno koliko ih je bilo prije 50 ili 60 godina, ali oni ipak postoje
- Kovački zanat je za svako selo bio jako važan
- Kovači su izrađivali i popravljali motike, lopate, sjekire, kose i ostala poljodjelska radila, a izrađivali su i čavle i to dok se čavli nisu tvornički izrađivali

- Nama je možda najpoznatiji podatak da su kovači izrađivali potkove
- A osim potkova, kovači su popravljali i kotlove, pa možemo reći da su ova dva zanata nastala gotovo istovremeno

Što su kovači još izrađivali...

- Sjekire

- Srpove

- Motike

Ali to nije sve

- Kovači su osim oruđa i alatki za rad izrađivali i nakit

•Češljeve, ogledala i četke

A kako su kovači radili?

- Kovači su kovali metal čekićima na nakovnjima, koristili su mjebove i vatru
- U početku bio je problem s vatrom za zagrijavanje željeza
- Pojavom mjebova ovaj je problem riješen

Kovači na djelu...

Kako izgleda kovačka radnja?

- Ovo je preša u koju se ulaže komad metala ili željeza koji se treba kovati (tijesak)

- Kovački nakovanj, čekići, potkove

Kovačka radionica

Zaključak

- Mi smo se pokušali upoznati s nekim od najstarijih zanata koji su postojali i koji će još postojati (samo što se ne zna koliko još) zato što je važno znati kako se nekada živjelo, što su ljudi radili i što im je bilo potrebno. Mi smo danas jako moderni, ali ipak svakome od nas se dogodi da se sat pokvari, a tko će nam ga popraviti ako ne urar, svatko od nas je barem jednom bio u draguljarnici i vjerojatno smo se divili nakitu kojega smo tamo vidjeli, ali jesmo li se zapitali kako je on nastao?

Tko je sve sudjelovao u ovom projektu

- Marija Potesak
- Ljiljana Bernatović
- Marija Kovačević
- Blaženka Jaredić
- Anita Knežević
- Sanda Barić
- Justina Bodiš
- Anita Kladarić
- Katarina Habek - Filipović